

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Landbruksavdelingen

Pådriver for utvikling

Saksbehandler, innvalgstelefon
Vegard Urset, 62 55 12 24

Vår dato
04.12.2014
Arkivnr.
523.3

Vår referanse
2013/5378
Deres referanse

Møtereferat

Sted: Statens Hus, Hamar
Dato: 18.11.2014
Til stede: Joar S. Brukvangen (Fylkesmannen), Asgeir Svendsen (Nortura), Rune Aas (Tine), Oddbjørn Flataker (TYR), Thomas C. Meyer French (Hedmark Bondelag), Ståle Støen (Hedmark Bonde og Småbrukarlag), Hege G. Ottinsen, vara for Øyvind A. Nesjan (kommunal landbruksforvaltning), Erik Ilseng (Fylkesmannen) og Vegard Urset (Fylkesmannen).
Forfall: Knut Birkeland (Fatland), Henning Holmøy (Furuseth), Marit Evanger (Røros Slakteri) og Øyvind A. Nesjan (kommunal landbruksforvaltning)

Referat fra møte i styringsgruppa for økt storfekjøttproduksjon i Hedmark

Sak 19.14 Godkjenning av referat fra forrige møte i styringsgruppa

Referatet fra møtet i styringsgruppa 10. juni 2014 ble sendt ut på e-post 2. juli og lå også vedlagt sakspapirene til dette møtet. Det hadde ikke kommet merknader til referatet.

Vedtak: Referatet fra møtet i styringsgruppa 10. juni ble godkjent.

Sak 20.14 Aktørenes aktiviteter for økt storfekjøttproduksjon i Hedmark

Aktørene redegjorde for aktiviteter de har hatt for økt storfekjøttproduksjon i fylket etter at satsingen startet.

Tine har jobbet i egne rekker med å øke fokuset på kjøttproduksjon. Kjøttproduksjon (særlig økonomien i produksjonen) har vært tema i interne team-møter. Det har definitivt vært respons i organisasjonen om temaet.

TYR har i høst fått inn kjøttfe som en fungerende del av Geno sin avlsplan, noe som ventes å være et viktig grep for å øke mordyrtallet. TYR ser at alle prosjekter som nå pågår knyttet til økt storfekjøttproduksjon skaper en positivitet og bidrar til økt forsyningsgrad. Jobber opp mot flere videregående skoler med naturbruk hvor de vurderer/har vurdert å utvikle ammekuproduksjonen, blant annet Jønsberg. Ammeku på disse skolene er viktig for kompetansen om produksjonen hos framtidige produsenter, rådgivere, m.m.

Nortura har generelt hatt en stor aktivitet for økt storfekjøttproduksjon og aktiviteten preges av at hele landet skal øke produksjonen. De jobber med mange nyetableringer. I november/desember avholdes inspirasjonsuker 14 steder på Østlandet, hvorav 4 i Hedmark.

Landbrukskontorene: Hege kjenner best til aktiviteten på Hedmarken Landbrukskontor. De har fått til et samarbeid med Morten Tofastrud i forbindelse med hans doktorgradsarbeid. I Stange og Romedal er det flere saueprodusenter som vurderer å utvikle etter store tap av dyr på beite. Landbrukskontoret prøver å synliggjøre at storfekjøttproduksjon kan være et alternativ for noen av disse.

Hedmark bondelag har informert om satsingen og belyser samtidig overfor tillitsvalgte og medlemmer at det er en underskuddssituasjon. Flere produsenter venter nå på at satsingen går over fra informasjonsfasen til konkretiseringsfasen.

Hedmark bonde- og småbrukarlag har vært delaktig i kommunedelplanen i Folldal. Det ble presentert arbeidet med å få til mer beiting i Grimsdalen, hvor det nå går 450 storfe. Det er stemning for å få til noe lignende i Einunndalen.

Organisasjonen merker at rovviltsituasjonen i fylket gjør det vanskelig å skape optimisme for økt storfekjøttproduksjon.

Fylkesmannen har deltatt på flere arenaer og informert om satsingen, samt brukt media for å synliggjøre satsingen og enkelte av tiltakene spesielt. Informasjonsjobben har ført til henvendelser fra andre fylker og aktører om samarbeid om enkelttiltak.

Vedtak: Styringsgruppa tok redegjørelsen til orientering

Sak 21.14 Gjennomgang av status for tiltaksplanen

Koordinator for satsingen redegjorde for status for de ulike tiltakene i tiltaksplanen. Tiltakene følger framdriftsplanen. To tiltak som er foreslått startet opp dette møtet foreslås flyttet til neste møte.

Vedtak: Styringsgruppa tok orienteringen til etterretning.

Sak 22.14 Revidering av tiltaksplanen

Det var foreslått to hovedendringer i tiltaksplanen:

Endret delmål for kalveslakting:

Styringsgruppa vedtok i forrige styringsgruppemøtet at det skulle utarbeides nytt delmål for redusert andel kalveslakt. Dette for å ta inn over seg at det er et visst omfang av ønsket kalveslakting og som går til kontraktsproduksjon i spesialvarestrømmer. Det finnes et marked for kalvekjøtt, og det er ønskelig at dette markedet blir forsynt med norskprodusert kjøtt.

Hensikten med delmålet har hele tiden vært at de kalver som ikke går til spesialvarestrømmer og som kunne bidratt til økt storfekjøttproduksjon ved å oppnå høyere slaktevekt er av såpass kvalitet at de blir etterspurt og at det finnes noen til å føde de fram til slaktemoden alder.

Delmål 2 i storfekjøttetsatsingen ble derfor foreslått endret fra «*Andelen slakta kalv reduseres fra 4,8 % til 1,0 % (sett opp mot antall mordyr) innen 2017*» til «*Antall slakta kalv som ikke går til kontraktsproduksjon skal være redusert til et minimum ved satsingens slutt.*»

Første delmål for mjølkebruket ble foreslått endret fra «*Alle oksekalver født på mjølkebruket skal føres fram til slaktemoden alder*» til «*Alle oksekalver født på mjølkebruket som ikke går til kontraktsproduksjon for spesialvarestrømmer for kalv skal føres fram til slaktemoden alder.*»

Første delmål for Nord-Østerdalen ble foreslått endret fra «*All kalv skal føres fram til slaktemoden alder, men ikke nødvendigvis i regionen*» til «*All kalv som ikke går til*

kontraktsproduksjon skal føres fram til slaktemoden alder, men ikke nødvendigvis i regionen».

Satsingsområde nr. 2 i tiltakspakken ble foreslått endret fra «Redusere andelen kalveslakt» til «Redusere antallet kalveslakt som ikke går til kontraktsproduksjon».

Forholdet storfe på beite og skoginteresser

Det ble foreslått tatt inn et nytt tiltak innenfor tema 3 «Utredninger/dokumentasjon» i vedlegg 8 i tiltaksplanen om å se på forholdet mellom storfe og skoginteresser, og da særlig ammeku på skogsbeite. Hvilke effekter har ammeku på skogen (f.eks. granforyngelse, skader på rotsystem, etc.)? Hvor mye beitetrykk tåler skogen og hva er akseptabel forringelse på skogen for å utnytte beiteverdien til storfekjøttproduksjon?

Vedtak: Styringsgruppa vedtok endringene i tiltaksplanen.

Sak 23.14 Behandling av søknaden «Kalven – Fremtidens inntektskilde» (møte-/kursserie)

På første møte i styringsgruppa ble det oppnevnt en arbeidsgruppe som skulle foreslå tiltak for redusert andel kalveslakting. Arbeidsgruppa hadde møte 16. mai der aktuelle problemstillinger ble lagt fram og ulike tiltak drøftet. Arbeidsgruppa foreslo å gjennomføre en møteserie i hele fylket i regi av Tine med de fire slakteriselskapene som medarrangører der det er fokus på kalven som framtidig ressurs som kjøttprodusent. Styringsgruppa mente at tiltaket var i tråd med satsingen og at det kunne delfinansieres med BU-midler i tilknytning til storfekjøttetsatsingen. Tine har i samarbeid med de fire slakteriselskapene utarbeidet søknad for BU-midler for gjennomføringen av tiltaket.

Vedtak: Styringsgruppa mente at prosjektbeskrivelsen er i tråd med de planene som ble presentert i forrige møte og anbefalte at tiltaket delfinansieres med BU-midler i tilknytning til Storfekjøttetsatsingen.

Sak 24.14 Behandling av søknad for etablering av faggruppe storfe i de tre regionene som mangler dette

Styringsgruppa vedtok i forrige møte at det skulle nedsettes en arbeidsgruppe som skulle utarbeide forslag til innhold, organisering og finansiering av regionale faglige og sosiale nettverk i de regioner hvor dette mangler. Arbeidsgruppa hadde møte 8. september og foreslo innhold, organisering og hvordan etableringen av nettverkene skulle finansieres, samt at det ble gitt i oppgave til hver region å utpeke en ansvarlig aktør.

For Nord-Østerdalen og Hedmarken var det utarbeidet prosjektbeskrivelse for etablering av regionale faglige og sosiale nettverk. Prosjektbeskrivelsen for Sør-Østerdalen ble ikke ferdig til utsending av sakspapirene, men var ventet å være på omtrent samme form som de to andre prosjektbeskrivelsene.

Vedtak: Styringsgruppa mente at etablering av faglige og sosiale nettverk for storfekjøttproduksjon i de regionene som mangler dette er viktig for opprettholdelse og økt produksjon, øke kompetansen om produksjonen hos både produsenter og aktørene i regionen og for å koordinere aktiviteten i regionen.

Styringsgruppa anbefalte at tiltaket gjennomføres i tråd med satsingen og at det kan delfinansieres med BU-midler i tilknytning til storfekjøttetsatsingen. Dette forutsatt at summen det søkes om i prosjektbeskrivelsen for Sør-Østerdalen er på samme nivå som de to andre søknadene.

Styringsgruppa ønsket å presisere at nettverkene burde omhandle all storfekjøttproduksjon og ikke bare ammekuproduksjon, da det var noe blanding av de to begrepene i beskrivelsene.

Sak 25.14 Videre framdrift «Oppstartsprogram for nye storfekjøttprodusenter»

Styringsgruppa vedtok i forrige møte å nedsette en arbeidsgruppe som skulle beskrive innhold, organisering og finansiering av et oppstartsprogram for nye storfekjøttprodusenter. Arbeidsgruppa har bestått av representanter fra Norsk Landbruksrådgivning, Innovasjon Norge, Tine, Nortura, TYR, kommunal landbruksforvaltning og Hedmark bonde- og småbrukarlag, med koordinator for satsingen som sekretær for arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa hadde møte 6. november der det ble diskutert hvilke utfordringer som nye storfekjøttprodusenter møter og hvordan aktørene kan gå sammen om å gjøre oppstarten mer oversiktlig og overkommelig. Det ble foreslått mye som kunne inn i et oppstartsprogram, men det var likevel enighet om at det ikke nødvendigvis var behov for å gjøre prioriteringer av elementene i et oppstartsprogram. Dette fordi mye av det som ble foreslått inn gjøres allerede i dag, men at det handler like mye om å vite hvilke aktører som kan bidra med de ulike tingene en trenger bistand/hjelp til i en oppstartsfase og når i prosessen disse skal kontaktes. Det ble også diskutert forslag til elementer som ikke er på plass i dag, men som er ønskelig å tilby produsenten. Dette kan være finansieringsløsninger (innkjøp av livdyr), systemer (tilgang til fellesbeite) eller rådgivningsoppfølging.

Oppstartsprogrammet skal sikre at produsenten går inn i produksjonen med de rette forventninger, bidra til å gjøre oppstarten mer oversiktlig, sikre at produsenten er innom alle nødvendige aktører i oppstartsfasen, redusere oppstartskostnadene, kutte tiden fra investeringene til de første inntektene kommer og å gjøre driftsformen mer strømlinjeformet for lettere muliggjør å drive med storfekjøttproduksjon i tillegg til andre inntektskilder.

Omfanget av oppstartsprogrammet kan variere ved ulike valg av vareleverandører/-mottakere.

Arbeidsgruppa mener at jobben med å beskrive innhold og organisering, sørge for finansiering og etablere de ytterligere tiltak som trengs er såpass omfattende at en av aktørene i arbeidsgruppa bør få avsatt ressurser til å gjøre denne jobben, men at arbeidsgruppa brukes som ressursgruppe. Nortura ble oppfordret å ta denne jobben, noe Asgeir Svendsen stilte seg positiv til. Arbeidsgruppa mener det er viktig for nøytraliteten til tiltaket at ressursene som settes av til forprosjektet dekkes av satsingen.

Vedtak: Etablering av tiltaket oppstartsprogram for nye storfekjøttprodusenter er i tråd med satsingen og styringsgruppa. Det kan søkes BU-midler avsatt til storfekjøttetsatsingen til å gjennomføre et forprosjekt beskrive innhold og organisering, sørge for finansiering og etablere de ytterligere tiltak som trengs.

Sak 26.14 Utredning; spesialisering eller full pakke?

Mange av de foreslåtte tiltakene i tiltaksplanen er rettet mot ytterligere effektivisering og spesialisering. Flere av tiltakene bygger opp under en utvikling der dyrene ikke nødvendigvis befinner seg i en og samme besetning fra fødsel til slakting. Mange spesialiserer seg av praktiske årsaker, mens andre gjør det av økonomiske årsaker. For å ha dokumentasjon på at dette er en riktig retning å gå, samt å gi produsenter i en oppstartsfase og de som vurderer endringer i drifta et bedre beslutningsgrunnlag er et av de foreslåtte tiltakene å gjøre en økonomisk sammenligning av alternative driftsopplegg der det ses på blant annet huskapasitet og vinterfôr.

Styringsgruppa diskuterte gjennomføringen av dette tiltaket i forrige møte og mente det var mange måter å løse dette på. Styringsgruppa vedtok å ta opp igjen saken på neste møte.

Det ble kommentert at flere aktører har verktøyene som trengs for å gjøre økonomiske sammenligninger. Utfordringen er å ha kompetanse til å se helheten. Det er krevende å ha ulike fôrtyper og driftsopplegg. Ut over å sammenligne økonomien ut fra prisvilkår og tilskuddssatser ved spesialisering ut fra samme fôrmengde bør en også se på hva som er potensialet i fôrmengde og – kvalitet ved spesialisering. Hva skjer med økonomien ved spesialisering?

Vedtak: Fylkesmannen tar initiativ til et arbeidsmøte med Tine, Nortura og kommunal landbruksforvaltning for å jobbe videre med dette tiltaket.

Sak 27.14 Orienteringssaker:

a) Status rådgivningspakke «Mjølkk eller kjøtt? Ja takk, begge deler!»

Rune Aas i Tine orienterte om status for tiltaket «Mjølkk eller kjøtt? Ja takk, begge deler» som styringsgruppa stilte seg positive til i første styringsgruppemøtet og som det i ettertid ble bevilget BU-midler til for å få igangsatt. Tine er godt i gang med oppbygging av kompetanse i egen organisasjon. De er etter skjema å få tiltaket i gang ute hos produsent og skal derfor korrigere framdriftsplanen (1 måneds forskyving). Planen er å få gjennomført medlemsbesøkene i løpet av første halvår 2015.

Vedtak: styringsgruppa tok saken til orientering.

b) Status beiteressurskartlegging for Hedmark

Fylkesmannen er i dialog med Skog- og landskap om en avtale om at de skal utarbeide en oversikt over beiteressurser for husdyr i utmark i Hedmark.

Vedtak: styringsgruppa tok saken til orientering.

c) Status kartlegging av behov for storfebeitelag

Styringsgruppa ga på første møte Fylkesmannen i oppgave å ta initiativ til og å jobbe sammen med kommunene om kartlegging av områder der det er behov for etablering av egne storfebeitelag. De ulike regionene har på ulike vis gjort henvendelse til beitebrukere og grunneiere med ønsker om tilbakemelding. Regionene har satt frister

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Landbruksavdelingen

Pådriver for utvikling

for tilbakemelding i november (dato varierer fra region til region). Når alle regioners frister er passert skal Fylkesmannen sammen med kommunene gå gjennom ønskene og sette opp en prioritering og evt. framdriftsplan på de foreslåtte områdene.

Vedtak: styringsgruppa tok saken til orientering.

d) Status kartlegging av behov for storfebeitelag

I forrige møte stilte styringsgruppa seg positiv til samarbeid med andre satsinger/prosjekter. Styringsgruppa mente det var positivt med samarbeid på enkelttiltaksnivå, men ønsket ikke å utvide styringsgruppa for å favne en satsing i andre områder.

Det ble orienterts i møtet om ulike henvendelser fra andre regioner og prosjekter og om status på evt. samarbeid. Det tetteste samarbeidet så langt er med Oslo/Akershus hvor Fylkesmannen i Oslo/Akershus har tatt initiativ til en satsing på økt storfekjøttproduksjon og ønsker et samarbeid med oss på enkelttiltaksnivå. Det skal være møte med de om videre prosess 25. november. Det er ønskelig for de å ha en observatør i styringsgruppa for økt storfekjøttproduksjon i Hedmark for å koordinere satsingen opp mot satsingen i Hedmark.

Vedtak: styringsgruppa tok saken til orientering.

Sak 28.14 Evt.

Dato for neste møte i styringsgruppa settes til tirsdag 14. april fra klokka 10.00 til 16.00.

Hamar, 01.12.2014, Vegard Urset, ref.